

УДК 341

Політичні положення Угоди про асоціацію з ЄС: значення для України

О.М. РУДІК

Дніпропетровський регіональний інститут державного управління
Національної академії державного управління при Президентові України,
м. Дніпропетровськ, Україна, E-mail: anrudik@ukr.net

Авторське резюме

В статті розглядаються політичні положення Угоди про асоціацію, підписані Україною та ЄС в березні 2014 р. Підкреслюється, що Угода про асоціацію є новаторським документом і першою угодою, що ґрунтується на політичній асоціації між ЄС та країною-учасницею Східного партнерства. На основі аналізу змісту ключових політичних положень Угоди з'ясовано, що вони мають надзвичайно важливе значення для України, зокрема стосовно захисту суверенітету та територіальної цілісності, виконання політичних критеріїв вступу, європеїзації публічного управління, збереження без'ядерного статусу, посилення глобальної та регіональної ролі Української держави. Розглядається також передбачена Угодою спеціальна інституційна структура для відносин ЄС та України, у межах якої забезпечуватиметься діалог на найвищому та міністерському рівнях, розглядатимуться конкретні питання глибокої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі, здійснюватиметься парламентська співпраця та підтримуватиметься зв'язок з громадянським суспільством.

Ключові слова: державне управління, європейська інтеграція, державна політика європейської інтеграції, Угода про асоціацію з ЄС, політичні положення, європеїзація публічного управління.

Political provisions of EU-Ukraine association agreement: importance for Ukraine

O.M. RUDIK

Dnipropetrovsk regional institute of public administration of National
academy for public administration under the President of Ukraine,
Dnipropetrovsk, Ukraine, E-mail: anrudik@ukr.net

Abstract

This paper explores political provisions of the Association Agreement, signed by Ukraine and the EU in March 2014. It is emphasized that the Association Agreement is a groundbreaking document and the first agreement based on political association between the EU and a partner country of the Eastern Partnership. On the basis of analysis of the Agreement key political provisions it is found out that they are extremely important for Ukraine, particularly with regard to protection of the sovereignty and territorial integrity, meeting the political criteria of accession, Europeanization of public administration, maintaining a nuclear-free status, strengthen the global and regional roles of the Ukrainian state. Author also considers a special institutional framework for relations between the EU and Ukraine, which is provided by the Agreement. Within the structure the dialogue at the highest and ministerial levels will be provided, specific questions of Deep and Comprehensive Free Trade Area will be considered, parliamentary co-operation will be carried out, and communication with civil society will be maintained.

Keywords: public administration, european integration, european integration policy, EU-Ukraine association agreement, political provisions, europeanization of public administration.

© О.М. Рудік, 2014

Постановка проблеми. У сфері державної політики європейської інтеграції України знову настав період активних дій та рішучих кроків, викликаний суттєвим зростанням суспільної підтримки європейського вибору країни внаслідок перемоги Європейської революції та приходу до влади проєвропейського реформаторського уряду. Знаковою подією у цьому контексті стало підписання Україною і ЄС наприкінці березня 2014 р. політичних положень Угоди про асоціацію та зобов'язання Сторін підписати економічну частину цього документа після обрання українцями нового президента. Незважаючи на очевидну значущість економічної частини Угоди, серцевиною якої є положення про створення та функціонування глибокої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі з ЄС, політичні положення документа закладають фундамент політичного діалогу та інституційної співпраці Сторін, створюють сприятливі умови для поглиблення і розширення двосторонніх відносин. У зв'язку із цим виникає нагальна потреба ретельного аналізу політичних положень Угоди та дослідження їх впливу на державну політику в різних сферах суспільного життя. Особливої дослідницької уваги потребує процес імплементації Угоди, успіх якого безпосередньо залежатиме від якості публічного управління країни та рівня професіоналізму українських публічних службовців.

Аналіз досліджень і публікацій. Питання сутності Угоди про асоціацію, її структури та змісту положень, а також значення цього документа для України розглядалися у публікаціях О. Сушка, І. Солоненко, М. Кузьо, І. Мельника, О. Осипчук, О. Огризко, Т. Макухи, О. Бровко, А. Махінової, А. Гетьманчук, С. Солодкого та інших українських дослідників та експертів. Не обминули увагою Угоду, вплив цього документа на процес реформ в Україні, його значення для європейської перспективи нашої держави й зарубіжні автори, такі як Д. Тольксдорф, К. Волчук, Е. Реттман, Д. Марплз та інші. Після підписання економічної частини Угоди інтерес науковців та експертів до процесу імплементації значно зростає, що обов'язково

відобразиться на кількості наукових праць з цієї проблематики.

Метою дослідження є розкриття змісту політичних положень Угоди про асоціацію з ЄС та з'ясування їх значення для України, зокрема в сфері публічного управління.

Виклад основного матеріалу. Угода про асоціацію є новаторським документом і першою угодою, що ґрунтується на політичній асоціації між ЄС та будь-якою з країн-учасниць Східного партнерства. Також ця Угода безпрецедентна з точки зору свого обсягу (низки сфер, які вона охоплює) і глибини (детальності зобов'язань і часових рамок їх виконання).

Політичні положення Угоди підписано 21 березня 2014 р. в Брюсселі на позачерговому саміті Україна – ЄС. З української сторони документ підписано прем'єр-міністром України (відповідно до розпорядження в.о. Президента України, Голови Верховної Ради України), а з європейської – головами Європейської Ради та Європейської Комісії, а також главами держав і урядів держав-членів ЄС. Підписи поставлено під текстом всієї Угоди, однак Сторони підписали також Заключний акт, в якому чітко зазначено, що підписується лише текст політичних положень документа, до яких входять преамбула, стаття 1 та розділи I, II, VII. Україна і ЄС підтвердили свою прихильність продовжити підписання та укладення розділів III, IV, V і VI Угоди, які складають, разом з іншою частиною Угоди, єдиний інструмент. Сторони вирішили консультуватися одна з одною дипломатичними каналами з метою встановлення відповідної дати проведення зустрічі сторін або будь-якої іншої належної дії щодо підписання решти Угоди. Україна і ЄС погодилися, що положення Угоди, яке передбачає можливість її тимчасового застосування (ст. 486(4) [8]), може застосовуватися до політичної частини Угоди [9]. З огляду на це, підписана Сторонами політична частина Угоди не потребує ратифікації, що значно спростило процедуру в цілому.

Політичні положення Угоди станов-

лять лише 2% від її загального обсягу (21 з 1 378 сторінок, за винятком протоколів та додатків) [11; 12]. Як вже зазначалось до політичної частини Угоди увійшли:

Преамбула, в якій викладено найважливіші аспекти відносин між ЄС і Україною, зокрема й прагнення до тісних і тривалих відносин. Хоча Преамбула має необов'язковий вступний характер, вона містить значущі посилання на спільні цінності та визначає рамки всієї Угоди.

Стаття 1, яка визначає цілі асоціації (сприяти поступовому зближенню Сторін, ґрунтуючись на спільних цінностях і тісних привілейованих зв'язках; забезпечити необхідні рамки для посиленого політичного діалогу в усіх сферах взаємного інтересу; сприяти, зберігати й зміцнювати мир та стабільність у регіональному та міжнародному; запровадити умови для посилення економічних та торговельних відносин, які вестимуть до поступової інтеграції України до внутрішнього ринку ЄС; посилювати співробітництво у сфері юстиції, свободи та безпеки з метою забезпечення верховенства права та поваги до прав людини і основоположних свобод; запровадити умови для дедалі тіснішого співробітництва в інших сферах взаємного інтересу).

Розділ I «Загальні принципи», в якому зазначається, що повага до демократичних принципів, прав людини та основоположних свобод, а також повага до принципу верховенства права повинні формувати основу внутрішньої та зовнішньої політики сторін, забезпечення поваги до принципів суверенітету й територіальної цілісності, непорушності кордонів і незалежності, а також протидія розповсюдженню зброї масового знищення є основними елементами Угоди. Основу відносин сторін становитимуть принципи вільної ринкової економіки. Верховенство права, належне врядування, боротьба з корупцією, боротьба з різними формами транснаціональної організованої злочинності й тероризмом, сприяння сталому розвитку і ефективній багатосторонності є головними принци-

пами для посилення відносин між Сторонами.

Розділ II «Політичний діалог та реформи, політична асоціація, співробітництво та конвергенція у сфері зовнішньої та безпекової політики», в якому визначаються цілі політичного діалогу та форуми його проведення (регулярні зустрічі представників сторін різного рівня, дипломатичні і військові канали, у будь-який інший спосіб). Розділ також містить положення щодо питань:

– діалогу і співробітництва з питань внутрішніх реформ – внутрішня політика сторін має ґрунтуватися на спільних принципах, зокрема таких, як стабільність і дієвість демократичних інституцій, верховенство права та повага до прав людини і основоположних свобод;

– зовнішньої та безпекової політики – Сторони мають поглиблювати свій діалог і співробітництво та сприяти поступовій конвергенції у сфері зовнішньої та безпекової політики, у тому числі Спільної політики безпеки та оборони (СПБО);

– регіональної стабільності – Сторони активізують спільні зусилля з метою поширення стабільності, безпеки та демократичного розвитку у спільному сусідському просторі, зокрема співпрацювати з метою мирного врегулювання регіональних конфліктів;

– попередження конфліктів, антикризового управління та військово-технічного співробітництва – Сторони посилюватимуть практичне співробітництво з попередження конфліктів та у сфері антикризового управління, зокрема з метою забезпечення більш активної участі України у цивільних та військових операціях ЄС з подолання кризових ситуацій, а також у відповідних навчаннях і тренуваннях, зокрема тих, що проводяться в рамках СПБО;

– нерозповсюдження зброї масового знищення – Сторони домовились співпрацювати та робити внесок у запобігання поширенню зброї масового знищення, супутніх матеріалів і засобів їхньої доставки у повній відповідності до їх зобов'язань у рамках міжнародних

угод та договорів у сфері роззброєння і нерозповсюдження, а також інших відповідних міжнародних зобов'язань;

– роззброєння, контролю над озброєннями, експортного контролю та боротьби з незаконною торгівлею зброєю – Сторони розвиватимуть подальше співробітництво із роззброєння, зокрема зменшення надмірних запасів стрілецької і легкої зброї, а також подолання наслідків покинутих боєприпасів, що не вибухнули, для цивільного населення та довкілля;

– боротьби з тероризмом – Сторони домовились співпрацювати на двосторонньому, регіональному та міжнародному рівнях з метою запобігання та боротьби з тероризмом відповідно до міжнародного права, міжнародних норм у сфері прав людини, а також до гуманітарного права та норм права, що регулюють статус біженців.

Зазначається також, що Україна і ЄС співпрацюватимуть з метою зміцнення миру та міжнародного правосуддя шляхом ратифікації та імплементації Римського статуту Міжнародного кримінального суду (МКС) 1998 р. та його відповідних інструментів.

Розділ VII «Інституційні загальні та прикінцеві положення». Передбачена розділом інституційна структура Угоди в цілому є традиційною для європейської політичної практики і включає в себе:

1. Саміт Україна – ЄС. Політичний діалог та діалог з питань політики на найвищому рівні між Україною і ЄС відбуватиметься на рівні самітів, які проводяться, як правило, один раз на рік. Під час самітів здійснюватиметься загальний нагляд за виконанням Угоди, а також відбуватиметься обговорення будь-яких двосторонніх або міжнародних питань, що становлять взаємний інтерес.

2. Рада асоціації. Політичний діалог та діалог з питань політики на рівні міністрів відбуватиметься у межах Ради асоціації, а також в рамках регулярних зустрічей між представниками обох сторін за взаємною згодою. Рада асоціації у складі членів Уряду України, Ради ЄС

та Європейської Комісії здійснюватиме контроль і моніторинг застосування і виконання Угоди, періодично переглядатиме її функціонування у світлі визначених цілей, вивчатиме будь-які головні питання, що виникають в рамках Угоди, а також інші двосторонні або міжнародні питання, що становлять взаємний інтерес. Для досягнення цілей Угоди Рада асоціації має повноваження ухвалювати рішення, які є обов'язковими для сторін. Відповідно до мети поступового наближення законодавства України до права ЄС Рада слугуватиме форумом для обміну інформацією про законодавчі акти сторін; з цією метою вона може актуалізувати або вносити поправки до додатків Угоди, враховуючи розвиток права ЄС і стандартів, що застосовуються. Засідання проводитимуться щонайменше один раз на рік, а також за необхідністю. Голозування в Раді асоціації здійснюватиметься по черзі представником України і представником ЄС.

3. Комітет асоціації. Цей орган, який складатиметься з представників обох сторін (головним чином на рівні вищих посадових осіб), надаватиме допомогу Раді асоціації у виконанні нею своїх обов'язків, зокрема шляхом підготовки її засідань. Рішення Комітету, у тому числі в межах делегованих Радою повноважень, є обов'язковими для сторін. Засідання Комітету асоціації проводяться щонайменше один раз на рік. У Комітеті по черзі головуватимуть представник України і представник Союзу. Комітетові асоціації надаватимуть допомогу підкомітети.

4. Парламентський комітет асоціації створюється для проведення зустрічей та обміну думками між членами Верховної Ради України і Європейського Парламенту. Цей орган самостійно визначатиме регулярність проведення своїх засідань. Парламентський комітет асоціації має бути поінформований про рішення та рекомендації Ради асоціації; він може надавати Раді асоціації рекомендації. Голозування здійснюється по черзі представником Верховної Ради України і представником Європейського Парламенту.

5. Платформа громадянського суспільства. Україна і ЄС сприятимуть проведенню регулярних засідань представників громадянського суспільства сторін у межах Платформи з метою інформування про виконання Угоди та врахування їх внеску в її виконання. Регулярність засідань визначатиметься Платформою самостійно. Платформа громадянського суспільства має бути поінформованою про рішення та рекомендації Ради асоціації; вона може надавати Раді асоціації рекомендації.

Для забезпечення належного виконання Угоди її текст містить такі загальні та кінцеві положення:

– встановлюються конкретні строки для узгодження українського законодавства з відповідним законодавством ЄС, які коливаються у межах від 2 до 10 років після набуття Угодою чинності;

– процес наближення матиме динамічний характер, а його темп повинен відповідати основним реформам в ЄС, але пропорційно здатності України реалізовувати таке наближення;

– запроваджується механізм здійснення постійного оцінювання стану виконання і реалізації заходів та зобов'язань, передбачених Угодою, що є особливо важливим для ГВЗВТ;

– моніторинг включатиме оцінку наближення законодавства України до законів ЄС (і там, де доцільно, до міжнародних інструментів) відповідно до Угоди про асоціацію;

– передбачено механізм вирішення спорів, який використовуватиметься, якщо якась із сторін не виконає свої зобов'язання; у частині ГВЗВТ передбачений додатковий обов'язковий механізм вирішення спорів, пов'язаних з торгівлею, у вигляді спеціального протоколу, який спирається на традиційний спосіб вирішення спорів у рамках СОТ [8].

Строк дії Угоди про асоціацію між ЄС і Україною є необмеженим. Водночас протягом п'яти років Сторони проведуть комплексний аналіз досягнення цілей Угоди.

Угода про асоціацію є однією з найважливіших віх подальшого внутріш-

нього і зовнішнього розвитку України. В разі успішного виконання, цей документ визначить геополітичне і цивілізаційне майбутнє України протягом наступних кількох десятиліть. З огляду на це, для України значення підписання політичної частини Угоди полягає в такому:

1. Угода є першим двостороннім документом, в якому ЄС визнає європейський вибір та європейські устремління України як європейської країни, що поділяє з ЄС спільну історію і спільні цінності. В переважній більшості пострадянських країн ставлення до європейських цінностей є суто ритуальним (як те, про що треба згадати в документах або публічних виступах політичних лідерів, аби догодити ЄС та світовій демократичній спільноті в цілому), якщо не ворожим (в Росії, наприклад, претендують на створення власної, тобто «справжньої» на відміну від західної, системи цінностей). Однак в установчих Договорах ЄС робиться особливий наголос на тому, що Союз засновано на цінностях, які є спільними для всіх держав-членів [2, с. 17], а в разі встановлення існування явного ризику тяжкого порушення або існування постійного та істотного порушення однією з держав-членів цих цінностей до неї можуть бути застосовані відповідні санкції [2, с. 19–20]. Крім того, європейські цінності слід розглядати й як економічну категорію, оскільки саме цінності демократії, свободи, верховенства права, поваги до прав людини лежать в основі політичних, соціальних, макроекономічних умов, що забезпечують, наприклад, стабільність інвестиційної діяльності вітчизняних і зарубіжних інвесторів (оцінки очікувань змін в інвестиційному кліматі України у найближчі три місяці стали найвищими за весь період вимірювання Індексу інвестиційної привабливості України, тобто з 2008 р. [5]).

2. Політичні положення Угоди стануть надійним дороговказом на шляху виконання Україною політичних критеріїв вступу в ЄС, оскільки в документі чітко визначені політичні цілі, яких має досягнути Україна під час реалізації Угоди, а також основоположні принци-

пи, яких мають дотримуватись Сторони. Створення інституційної системи виконання Угоди стане потужним стимулом європеїзації¹ політичної та адміністративної систем Української держави. Досвід європейської інтеграції посткомуністичних країн Центральної та Східної Європи (ЦСЄ) переконливо свідчить, що укладені ними Угоди про асоціацію з ЄС стали потужною рушійною силою проведення необхідних на передвступному етапі реформ. Хоча адаптація адміністративних систем посткомуністичних країн ЦСЄ до стандартів ЄС мала певні національні особливості (не в останню чергу через відмінність стартових умов), всі вони успішно провели адміністративні реформи, результатом яких стала консолідація політичних системи та публічного управління, наближення їх до норм ЄС та Організації економічного співробітництва і розвитку (ОЕСД). Дослідники наголошують на тому, що рушійною силою розбудови адміністративної спроможності систем публічного управління цих країн стало укладання ними угод про асоціацію з ЄС. Суттєвим додатковим чинником інституційних та нормативних змін стало використання стандартів та налагодження співробітництва з ОЕСД та Програмою SIGMA (Підтримка змін у сфері врядування та менеджменту в країнах Центральної та Східної Європи) [10, р. 73–75].

3. Україна отримує від ЄС юридичні гарантії свого суверенітету, територіальної цілісності, непорушності кордонів і незалежності, оскільки Угода є міжнародно-правовим документом, який підлягає ратифікації Сторонами. Це означає, що Україна матиме в цій сфері надійного і впливового союзника, реакція якого на порушення суверенітету і територіальної цілісності нашої держави буде передбачуваною. Важливим для України також є те, що ЄС обов'язково буде учасником нової системи забезпечення європейської та міжнародної безпеки (у разі її створення у відповідь на вразливість і недовість існуючої та виникнення принципово нових реалій в європейській та міжнародній безпеці внаслідок брутального

порушення норм міжнародного права Росією), що суттєво посилить позиції України.

4. Посилюється роль України як глобального і регіонального гравця, зокрема у сферах зовнішньої політики, безпеки, боротьби з тероризмом, мирного врегулювання регіональних конфліктів. Як найбільша за територією європейська країна Україна може і повинна посилити свій міжнародний і особливо регіональний вплив (за часів президентства В. Ющенка Україна зробила невдалу спробу перетворитись на регіонального лідера шляхом ініціювання створення Співдружності демократичного вибору та активізації участі в регіональному об'єднанні в Організації за демократію та економічний розвиток ГУАМ), створивши конкуренцію Росії на пострадянському просторі. У цьому контексті наближення до ЄС у зовнішньополітичній і безпековій сферах, тісна співпраця з Союзом у межах його спільної зовнішньої та безпекової, а також безпекової і оборонної політик може з часом перетворити Україну з потенційного на реального регіонального лідера, відчутно зміцнити глобальні позиції нашої держави.

5. Україна зобов'язалася ратифікувати Римський Статут МКС 1998 р. (підписаний Україною в 2000 р.), що дасть змогу МКС працювати в нашій державі з правом розгляду справ щодо злочинів геноциду, злочинів проти людяності, військових злочинів, злочину агресії. Оскільки МКС є першою постійно діючою незалежною судовою установою з юрисдикцією щодо найсерйозніших злочинів, які викликають стурбованість всієї світової спільноти, ратифікація Римського Статуту і його ефективне впровадження у національні системи, а також тісна співпраця державних та недержавних сторін у запровадженні практичної та юридичної допомоги МКС мають ключове значення у боротьбі проти безкарності [7]. Проте, у зв'язку з тим, що відповідно до абзацу десятого преамбули та ст. 1 Римського Статуту «Міжнародний кримінальний суд ... доповнює національні органи кримінальної юстиції» [6], в 2001 р. Конституційний Суд

України визнав Римський Статут МКС таким, що не відповідає Конституції України [1]. З огляду на це, згідно з розпорядженням Президента України, Заключний акт Українською стороною підписано з такою заявою: «Зобов'язання України, які випливають зі статті 8 Угоди щодо ратифікації Римського Статуту Міжнародного кримінального суду 1998 року будуть виконані після внесення відповідних змін до Конституції України» [4].

6. Україна підтвердила свою участь у Договорі про нерозповсюдження ядерної зброї (ДНЯЗ), що є надзвичайно важливим сигналом щодо незмінності без'ядерного статусу України не лише для ЄС і США, а й для всього світу. Твердження про те, що наявність ядерної зброї забезпечило б Україну від агресії з боку Росії, є, на мою думку, безпідставними. Прихильникам набуття Україною статусу ядерної держави варто взяти до уваги ряд важливих міркувань: по-перше, вихід з ДНЯЗ завдасть серйозної шкоди міжнародному авторитету України, суттєво послабить зовнішньополітичні позиції нашої держави, погіршить її відносини з ключовими стратегічними партнерами в світі аж до запровадження ними політичних та економічних санкцій (за жодних обставин Україна не буде прийнята до офіційного ядерного клубу, тому можна не сумніватись, що повернення статус-кво стане однією з передумов подальшого розвитку відносин України, наприклад з ЄС та США); по-друге, володіння ядерною зброєю є надто дорогим і виснажливим для національної економіки проектом, оскільки потребує не лише створення повного циклу виробництва ядерної зброї та відповідної інфраструктури для її випробування і розміщення, підготов-

ки необхідних цивільних та військових кадрів, а й розбудови сучасної системи стратегічної протиракетної оборони (на даний час такі системи розгорнули лише США і Росія); по-третє, ефективність ядерної зброї як інструменту стримування, особливо по відношенню до іншої ядерної держави, є дуже сумнівною, оскільки ядерний удар по агресору неминуче призведе до удару у відповідь; через близькість території вірогідного противника дієвість протиракетної оборони також буде вкрай низькою, що не забезпечить країну від завдання неприйнятної шкоди та навіть гарантованого знищення.

Висновки. Підписання політичних положень Угоди про асоціацію стало свідченням рішучої підтримки України Європейським Союзом під час найскладнішого етапу розвитку Української держави з часів здобуття незалежності. Хоча політичні положення є дуже незначною за обсягом частиною Угоди, їх значення для України та розвитку двосторонніх відносин з ЄС важко переоцінити. Завдяки взятим на себе політичним зобов'язанням Україна виходить на принципово новий рівень взаємовідносин з ЄС, який є одним із ключових суб'єктів міжнародної політики, визнаним лідером світової демократичної спільноти, важливим фактором підтримання миру, безпеки та стабільності на Європейському континенті й у світі. Значно зміцнюються зовнішньополітичні позиції України, яка завдяки цьому отримала можливість поступового перетворення на регіонального лідера. Політичними положеннями створюється інституційна структура виконання Угоди, що суттєво прискорить реформу національної адміністративної системи, її наближення до європейських стандартів.

ПРИМІТКИ:

¹ Європеїзацією є процес формування, поширення та інституціоналізації формальних та неформальних правил, процедур, парадигм політики, стилів, способів дії, спільних переконань і норм, які вперше були визначені та сформовані під час прийняття рішень в ЄС і згодом інкорпоровані в логіку внутрішніх дискурсів, політичні структури та напрями публічної політики як держав-членів, так і третіх країн. Феномен європеїзації, який об'єктивно сформувався у ході поглиблення інтеграційних процесів у Європі та збільшення кількості держав-членів ЄС, набув своїх виразних обрисів і характерних рис під час розширення ЄС на посткомуністичний простір.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Висновок Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Президента України про надання висновку щодо відповідності Конституції України Римського Статуту Міжнародного кримінального суду (справа про Римський Статут) від 11 липня 2001 р. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v003v710-01>
2. Консолідовані версії Договору про Європейський Союз та Договору про функціонування Європейського Союзу. – Режим доступу: <http://minjust.gov.ua/section/321>
3. Мельник І. Підписання політичної частини Угоди про асоціацію – наслідки для України / І. Мельник, О. Осипчук. – Режим доступу: <http://kontrakty.ua/article/76875/>
4. Про підписання політичних положень Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: Розпорядження Президента України № 230/2014-рп від 19 березня 2014 р. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/16882.html>
5. Результати 23 хвили Індексу інвестиційної привабливості України вже відомі. – Режим доступу: <http://www.eba.com.ua/uk/information-support/eba-news/important/item/12788-2014-4-8-1149>
6. Римський Статут Міжнародного кримінального суду. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_588
7. Співпраця з Міжнародним кримінальним судом (МКС) та його універсальність: Резолюція 1644 (2009) Парламентської Асамблеї Ради Європи. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/mpz/docs/892_rez_1644.htm
8. EU-Ukraine Association Agreement – the complete texts. – Access mode: http://eeas.europa.eu/ukraine/assoagreement/assoagreement-2013_en.htm
9. Final Act of the summit between the European Union and its Member States, of the one part, and Ukraine, of the other part, as regards the Association Agreement. – Access mode: http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/documents/association_agreement/final_act_text_en.pdf
10. Lippert B. The Pressure of Europeanization: from Post-communist State Administrations to Normal Players in the EU System / B. Lippert, G. Umbach. – Baden-Baden : Nomos, 2005. – 203 p.
11. Ogryzko O. EU-Ukraine Association Agreement – Part 1 / O. Ogryzko. – Access mode: <http://www.europeanpublicaffairs.eu/eu-ukraine-association-agreement-part-1/>
12. Ogryzko O. EU-Ukraine Association Agreement – Part 2 / O. Ogryzko. – Access mode: <http://www.europeanpublicaffairs.eu/eu-ukraine-association-agreement-part-2/>

REFERENCES:

1. Vysnovok Konstytutsiynoho Sudu Ukrayiny u spravi za konstytutsiynym podannym Prezidenta Ukrayiny pro nadannya vysnovku shchodo vidpovidnosti Konstytutsiyi Ukrayiny Rymskoho Statutu Mizhnarodnoho kryminalnoho sudu (sprava pro Rymsky Statut) vid 11 lyunya 2001 r. (Conclusion of the Constitutional Court of Ukraine in the constitutional proposal of the President of Ukraine to report on compliance with the Constitution of Ukraine of the Rome Statute of the International Criminal Court (Rome Statute on the right) on July 11, 2001). Mode of access: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v003v710-01>
2. Konsolidovani versiyi Dohovoru pro Yevropeyskyy Soyuz ta Dohovoru pro funktsionuvannya Yevropeyskoho Soyuzu. (Consolidated Version of the Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union). Mode of access: <http://minjust.gov.ua/section/321>
3. Melnyk I. Pidpysannya politychnoyi chastyny Uhody pro asotsiatsiyu – naslidky dlya Ukrayiny (The signing of the political part of the Association Agreement - Implications for Ukraine). Mode of access: <http://kontrakty.ua/article/76875/>
4. Pro pidpysannya politychnykh polozhen Uhody pro asotsiatsiyu mizh Ukrayinoyu, z odniyeyi storony, ta Yevropeyskym Soyuzom, Yevropeyskym spivtovarystvom z atomnoyi enerhiyi i yikhnimy derzhavamy-chlenamy, z inshoyi storony: Rozporyadzhennya Prezidenta Ukrayiny № 230/2014-rp vid 19 bereznya 2014 r. (Policy on signing the Association Agreement between Ukraine, on the one hand, and the European Union, the European Atomic Energy Community and their Member States, of the other part: Order of the President of Ukraine № 230/2014-rp on March 19, 2014). Mode of access: <http://www.president.gov.ua/documents/16882.html>
5. Rezultaty 23-oyi khvyli Indeksu investytsiynoyi pryvablyvosti Ukrayiny vzhe vidomi (Results 23rd wave index of investment attractiveness of Ukraine are known). Mode of access: <http://www.eba.com.ua/uk/information-support/eba-news/important/item/12788-2014-4-8-1149>
6. Rymsky Statut Mizhnarodnoho kryminalnoho sudu. (Rome Statute of the International

- Criminal Court). Mode of access: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_588
7. Spivpratsya z Mizhnarodnym kryminalnym sudom (MKS) ta yoho universalnist : Rezolyutsiya 1644 (2009) Parlament • skoyi Asambleyi Rady Yevropy. (Cooperation with the International Criminal Court (ICC) and its universality: Resolution 1644 (2009) of the Parliamentary Assembly of the Council of Europe). Mode of access: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/mpz/docs/892_rez_1644.htm
8. EU-Ukraine Association Agreement – the complete texts. Access mode: http://eeas.europa.eu/ukraine/assoagreement/assoagreement-2013_en.htm
9. Final Act of the summit between the European Union and its Member States, of the one part, and Ukraine, of the other part, as regards the Association Agreement. Access mode: http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/documents/association_agreement/final_act_text_en.pdf
10. Lippert B. The Pressure of Europeanization: from Post-communist State Administrations to Normal Players in the EU System / B. Lippert, G. Umbach. – Baden-Baden : Nomos, 2005. – 203 p.
11. Ogryzko O. EU-Ukraine Association Agreement – Part 1 / O. Ogryzko. Access mode: <http://www.europeanpublicaffairs.eu/eu-ukraine-association-agreement-part-1/>
12. Ogryzko O. EU-Ukraine Association Agreement – Part 2 / O. Ogryzko. Access mode: <http://www.europeanpublicaffairs.eu/eu-ukraine-association-agreement-part-2/>

Рудік Олександр Миколайович – кандидат політичних наук, доцент
Дніпропетровський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України
Адреса: 49044, м. Дніпропетровськ, вул. Гоголя, 29
E-mail: anrudik@ukr.net

Rudik Oleksandr Mykolaiovych – PhD in political science, associate professor
Dnipropetrovsk regional institute of public administration of National academy for public administration under the President of Ukraine
Address: 29, Gogol Str., Dnipropetrovsk, 49044
E-mail: anrudik@ukr.net